

On-shore aquacultuur kansrijk voor Noord-Groningen

Onder het motto 'Het nieuwe boeren' is door Bioclear in opdracht Energy Valley, het Biorenewable Business Platform en een breed consortium aan marktpartijen een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar het inrichten van een proefboerderij aquatische biomassa op het noordelijkste puntje vasteland van Nederland, de Eemshaven. Doel is het realiseren van een boerderij op een serieuze schaal van tien hectare die enerzijds dient voor het opbouwen van kennis en anderzijds voldoende economisch perspectief biedt voor ondernemers om in te stappen en op termijn een goede boterham te verdienen. De technische en economische aspecten zijn daartoe door Bioclear samen met KNN uitgewerkt.

Half november vond de eindbijeenkomst van het project plaats bij Bioclear in Groningen. 'Gezien de hoge opkomst van rond de dertig partijen en de vele positieve reacties uit de zaal bleek het initiatief en het bereikte resultaat erg goed te vallen', licht Maurice Henssen van Bioclear toe. 'Er kwam veel steun naar boven voor de plannen. Of mensen nou de haven willen vergroenen, de economie versterken en banen creëren of de Waddenzee beschermen – en van energiebedrijf tot milieubeweging, ketenpartners die reststromen kunnen leveren, technologieleveranciers en kennisinstellingen – alle bijeen gebrachte partijen waren enthousiast waardoor een breed draagvlak is ontstaan.'

Kroosvaren

Het aanvankelijke doel om een alternatieve eiwitbron aan de veevoederindustrie te kunnen leveren is gedurende het project bijgesteld. Henssen: 'Veevoer bleek geen haalbare kaart te zijn; door de technische complexiteit en relatief lage waarde van het eindproduct zat er een factor tien tot vijftien tussen kosten en opbrengst. Schaalgrootte en het inzetten van reststromen leverden niet genoeg meerwaarde om dit om te kunnen buigen. Eendenkroos en kroosvaren (Azolla) bleken simpeler te telen zijn dan algen en daarom wel veel interessanter.'

De echte sleutel tot succes lag volgens Henssen in het vinden van een hoogwaardigere toepassing dan veevoer, die uiteindelijk gevonden werd in de schelpdierteelt. 'Algen zijn een natuurlijke en noodzakelijke voedselbron voor filter-feeders als mosselen, kokkels, tapijtschelpen en oesters. Drijfplanten als kroos en azolla zouden mogelijk een rol voor visteelt kunnen spelen. Het concept evolueerde gaandeweg het project door naar een

proefboerderij aquacultuur, waarin de teelt van aquatische biomassa een onmisbaar onderdeel vormt. Dit geeft de boerderij een coherente positionering met voldoende breedte, diepte en onderscheidend vermogen. Het unieke van de locatie Eemshaven is daarbij de beschikbaarheid van ruimte en de combinatie van agro en industrie en beschikbaarheid van (zout) water. Door het inzetten van beschikbare industriële reststromen kunnen kringlopen lokaal gesloten worden en kan tegelijkertijd waarde gecreëerd worden. Ook is er een sterke link met het Waddengebied, noodzaak om voor een goede balans tussen economie en ecologie te zorgen.'

'Er is een groeiende vraag naar hoogwaardige eiwitten voor humane consumptie', vervolgt Henssen. 'De oceanen raken langzaam leeg en er komt meer druk op kwetsbare ecosystemen als het waddengebied. Waar de traditionele bio-industrie de stap van foerageren naar cultiveren al lang en breed heeft gemaakt heeft, is nu het moment gekomen om ook vis en schelpdieren aan land te gaan telen. Voor de business case hebben wij gekozen voor on-shore aquacultuur, oftewel binnendijkse schelpdierteelt. Initiële berekeningen lieten zien dat kosten en opbrengsten voor dit scenario wel in balans zijn. Het is nu zaak momentum vast te houden, ook moeten er nog enkele vragen beantwoord worden. Hier ligt ook een uitdaging voor de overheid om aanjager te durven zijn en draagvlak te creëren zodat ondernemers en telers bereid zullen zijn in te stappen. De eerste contacten zijn ondertussen gelegd met Zeeland, waar het idee positief ontvangen is en de bereidheid tot samenwerking groot lijkt te zijn. Al met al zou het nieuwe boeren in het noorden van Groningen wel eens heel goed de on-shore aquacultuur kunnen zijn.'